

HEMŞİRELİK MESLEĞİNDE ERKEK ÜYELERİN YERİ

Ümmühan KOCAER* Tuğba ÖZTOP* Nihal USTA* Derya GÖKÇEK*
Nefise BAHÇECİK** Havva ÖZTÜRK** Eylem PASLI**

ÖZET

Araştırma, 07-30 Mart 2003 tarihlerinde Marmara Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu öğretim elemanlarının (44) ve öğrencilerinin (248) hemşirelik mesleğine erkek üyelerin alınmasıyla ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Veriler, araştırmacılar tarafından geliştirilen bilgi formu ile toplanmıştır. Araştırma sonucunda, öğretim elemanlarının %100'ü, öğrencilerin %97'si hemşirelik mesleğine erkek üyelerin alınmasını istemiştir. Öğretim elemanlarının %96'sı bir meslekte cinsiyet ayrımının yapılmasını gerektiğini, öğrencilerin %95'i hemşirelik mesleğini yalnızca kadınların yapmaması gerektiğini belirtmiştir. Erkek üyelerin mesleğe alınmasının getireceği avantajlara bakıldığında, öğretim elemanlarının %89'u mesleğin toplumsal statüsünün artacağını, öğrencilerin ise %81'i erkek üyelerin fiziksel güç gerektiren işlerde yardımcı olacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca Öğretim elemanlarının %66'sı, öğrencilerin %72'si hemşirelik mesleğine erkek üye alınmasının mesleğe dezavantaj getirmeyeceğini belirtmişlerdir.

Anahtar Kelimeler: Erkek hemşire, hemşirelik, meslek

ABSTRACT

Male Members in Nursing

This comparative & descriptive research is done in March, 7 to 30, 2003 among the professors (44) and students (248) of Nursing School of Marmara University to determine their ideas about including male members in the nursing profession. Data are collected by the questionnaire developed by the researchers. 100% of the professors and 97% of the students stated they wanted men to work in the nursing profession. 96% of the professors stated that sex discrimination should not exist in the profession and 95% of the students stated that nursing profession should not be a practice for women only. Regarding the advantages of including men, 89% of the professors said that social status would enhance whereas 81% of the students stated that they would help the practices that requires physical strength. 66% of the professors and 72% students stated that inclusion of men in the profession would not bring any disadvantages to the profession.

Keywords: Male nurses, nursing, profession.

GİRİŞ

Sürekli gelişen ve değişen dünyada toplumun hemşirelik mesleğine bakışı gün geçtikçe değişmekte ve gelişmektedir. Günümüzde kişiler arası ilişkilere dayanan dinamik bir süreç oluşu ve meslek ölçütlerinden biri olan

cinsler arası eşitlik nedeniyle hemşirelik mesleğinin de her iki cins tarafından uygulanabileceği kaçınılmaz bir gerçektir (Savaşer ve ark. 1997, Özel ve ark 2000).

* Marmara Üniv. HYO 4. Sınıf Öğrencileri

**Danışmanlar; Marmara Üniv. HYO Hemş. Yönetim AD Öğretim Elemanları

Son yıllarda mesleğimizde ve diğer mesleklerde cinsiyetle ilgili pek çok değişiklikler olmasına rağmen, ulusal ve evrensel alanda hemşirelik çok küçük bir erkek yüzdesiyle bütünleşmiştir. Mesleğimize erkeklerin katılımı ile her iki cinsin özelliklerinin birleştiği bir meslek grubu, dikkatleri cinsiyetten uzaklaştırarak mesleğin bilimsel ve sanatsal yönde olumlu ve hızla gelişimine katkıda bulunacaktır (Arıkan ve ark. 2000).

Bu gün Amerika'da %5.7 oranında erkek hemşire çalışmakta ve yararlı sonuçları görülmektedir. Kanada'daki hemşirelerin %9,5'i, İngiltere'deki hemşirelerin %10'unu erkek hemşireler oluşturmaktadır. Suudi Arabistan'da da erkek hemşireler erkek hastalara bakmak için çalışmaktadır (Arıkan ve ark. 2000, Erdemir 1998, Eriş ve ark. 2001).

Ülkemizde ise 1954 yılında çıkarılan ve halen yürürlükte olan hemşirelik kanunu ile erkek hemşire yetiştirilmesine yer verilmemiştir. Yeniden düzenlenen ve yakın tarihte yürürlüğe girecek olan Hemşirelik ve Türk Hemşireler Birliği Kanunu Tasarısı erkek hemşire yetiştirilmesine olanak sağlayacaktır (Arıkan ve ark. 2000, Erdemir 1998, Eriş ve ark. 2001).

Bugün hemşirelik yüksekokullarında çok az sayıda erkek hemşire aday bulunmaktadır. Eğitime devam eden bu adaylar bile toplumun hemşirelik mesleğini cinsiyete bağlı bir rol olarak görmesine engel olmaya başlamıştır. Son zamanlarda yapılan araştırmalarda da artık hemşirelik mesleğinde erkeklerin de yer alması gerektiğini ve toplumunda buna olumlu yaklaştığı anlaşılmıştır (Arıkan ve ark. 2000). Hemşirelik mesleğinin bir üyesi olarak hemşire, mesleğinde sürekli değişimlere yer vererek yeni gelişmelere ayak uydurmak zorundadır. Unutulmamalıdır ki meslek kendi temel değerlerini, uygulayıcıları aracılığıyla belirler

(Fadıloğlu ve ark. 1986, Khorsid ve ark. 1992).

Amaç

Araştırma, Hemşirelik Yüksek Okulunda görev yapan öğretim elemanlarının ve eğitim gören hemşire öğrencilerin hemşirelik mesleğine erkek üyelerin alınması ile ilgili düşüncelerini belirlemek amacıyla karşılaştırmalı tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

GEREÇ VE YÖNTEM

Araştırmanın evrenini, İstanbul'daki bir Hemşirelik Yüksek Okulundan izin alındıktan sonra, 17/03/2003 - 31/03/2003 tarihleri arasında bu kurumda görev yapan 52 öğretim elemanı ve öğrenim gören 320 I., II., III., IV. sınıf öğrencileri oluşturmuş ve örneklem seçimine gidilmeden, araştırmaya katılmayı kabul eden 254 öğrenci ve 44 öğretim elemanları çalışma kapsamına alınmıştır.

Veriler, öğretim elemanları ve öğrencilerin demografik özelliklerini, erkek üyeler hakkındaki düşüncelerini belirlemek amacıyla, öğretim elemanları için 15 sorudan, öğrenciler için ise 20 sorudan oluşan bilgi toplama formları ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi ise yüzdeler, Fisher X^2 , Pearson X^2 yöntemleri ile yapılmıştır.

BULGULAR VE TARTIŞMA

Öğretim elemanlarının %75'i (33) İ.Ü.Florence Nightingale Hemşirelik Yüksek Okulu mezunu, %45.6'sı (20) araştırma görevlisi, %61.4'ü (27) evli, %50'si (22) mesleğini isteyerek seçmiş, %81.8'inin (36) ailesinde erkek sağlık elemanı bulunmamaktadır.

Öğrencilerin çoğunluğu %86'sı (218) 18-22 yaşları arasında, %99.9'u (253) kız, %98'i (250) bekar, %41.3'ü (105) lise mezunu, %28.3'ü (72) 2.

sınıfta, %75.2'si (191) çalışmamakta, %60.2'si (166) üniversiteye başlamadan önce yaşamını bir ilde sürdürmekte ve annelerinin %65.4'ü (166), babaların eğitim düzeyleri ise %44.9'u (114) okur yazar-ilkokul düzeyindedir.

Karadakovan'ın çalışmasında da öğrencilerin çoğunluğunun benzer yaş grubunda, bekar ve üniversite öncesi ilde yaşaması, Kömürcü ve Arıkan'ın araştırmalarında da öğrencilerin, benzer yaş grubunda, anne-babalarının ilkököl eğitim düzeyine sahip olması araştırma bulgularıyla benzerlik göstermiştir (Arıkan ve ark. 2000, Karadakovan 1996, Kömürcü ve ark. 1998).

Öğretim elemanlarının %100'ü (44), öğrencilerin %96.9'u (246)

hemşirelik mesleğine erkek üye alınmasını istemiştir (Tablo 1). Ayrıca öğrencilerin %94.5'i (240) hemşirelik mesleğini yalnızca kadınların yapmaması gerektiğini, öğretim elemanlarının %95.5'i bir meslek seçiminde cinsiyet ayrımı yapılmaması gerektiğini belirtmesi, Savaşer ve arkadaşları, Bayık, Coşkun, Oktay'ın çalışmalarında da hemşireliğin yalnızca kadın mesleği olmadığı ve her iki cins tarafından yapılabilecek bir meslek olduğunun ifadesi, bu bulguları destekler niteliktedir (Bayık ve ark, Coşkun ve ark. 1991, Oktay ve Gürel 1986, Savaşer ve ark 1997).

Tablo 1. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine Erkek Üye Alınması İle İlgili Görüşleri

Hemşireliğe erkek üye alınması isteme durumu	Öğretim Elemanları		Öğrenciler	
	n	%	n	%
Alınmasını isteyenler	44	100	246	96.9
Alınmasını istemeyenler	0	0	8	3.1
Toplam	44	100	254	100

Ancak öğretim elemanlarının erkek çocuğunun hemşire olmasını isteme durumuna bakıldığında, öğretim elemanlarının %38.6'sı erkek çocuğunun hemşire olmasını istememiş, %20.5'i istemiş, %36.7'si kararı çocuğuna bırakacağını belirtmiştir. Coşkun'un, Teknik Üniversitelerdeki öğrenciler üzerinde yaptığı araştırmasında da, "Çocuğunuzun hemşire olmasını ister misiniz?" sorusuna öğrencilerin %67.8'inin kararı çocuğuma bırakırım, %20.4'ünün istemem, %11.8'inin isterim şeklinde cevap verdiği gruba, hemşireliğin yeri ve önemi, bireyin kendisine ve topluma kazandıracığı avantajlar yeterince gösterilir, tanıtılırsa hemşirelik mesleği daha fazla tercih edilen bir meslek

saptanmıştır (Coşkun ve ark 1991). Bu bulgular değerlendirildiğinde, geleceğin hemşirelerini yetiştirecek öğretim elemanlarının üçte birinden fazlasının erkek çocuklarının hemşirelik mesleğini seçmelerini istememesi oldukça düşündürücüdür. Oysa farklı üniversite öğrencilerinin, çoğunluğunun çocuklarının hemşirelik mesleğini seçmesi hakkındaki düşüncelerinin olumlu ya da olumsuz olmaması, isterlerse çocuklarının hemşire olabileceklerini göstermektedir. Bu nedenle gelecekle ilgili meslek seçimini yapmamış bu büyük haline gelebilir. Fakat, bu anlamda olumsuz düşünceye sahip öğretim elemanlarının bu düşüncelerinin değiştirilmesi için gerekli toplantılar yapılmalıdır ki hemşireliğin eğiticisi ve

temsilcisi olan öğretim elemanlarının bu konudaki istekleri, gereksinimleri ve önerileri değerlendirilmeli ve değişim gerçekleştirilmelidir.

Hemşirelik mesleğine erkek üye alınmasının getireceği avantajlara bakıldığında, öğrencilerin %80.1'i (205) erkek üyelerin fiziksel güç gerektiren uygulamalarda yardımcı olacaklarını ve %70.9'u (180) hemşirelik hakkındaki olumsuz önyargıların azalacağını belirtmiştir. Öğretim elemanlarının ise %89'u (39) toplumsal statünün artacağını,

%86'sı (38) olumsuz önyargıların azalacağını belirtmiştir (Tablo 2). Savaşer ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada da mesleğe erkek üye alınmasının meslekte kadın imajının silineceğini, toplumsal imajın olumlu yönde değişeceğini, özellikle bazı ünitelerde erkek hastalara daha rahat bakılacağını ve fiziksel güç gerektiren bölümlerde çalışmalarının yararlı olacağını tespit etmesi araştırma bulgularını destekler niteliktedir (Savaşer ve ark. 1997).

Tablo 2. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre Hemşirelik Mesleğine Erkek Üye Alınmasının Avantajları

Avantajlar	Öğretim Elemanları *				Öğrenciler **			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Hastalarla iyi iletişim kurarlar	2	5	42	96	22	8.7	232	91.3
Ön yargılar azalır	38	86	6	14	180	70.9	74	29.1
Mesleki zorluklar azalır	32	73	12	27	149	58.7	105	41.3
Bakımın kalitesi artar	7	16	37	84	67	26.4	187	73.6
Fiziksel güç sağlar	34	77	10	23	205	80.1	49	19.9
Toplumsal statü artar	39	89	5	11	145	51.7	109	49.9
Şiddet ve taciz azalır	17	39	27	61	88	34.6	166	65.4
Hemşirelik haklarını kazanmada destek sağlar	27	61	17	39	111	43.7	143	56.3

*Öğretim elemanları (n=44)

**Öğrenciler (n=254)

Öğrencilerin eğitim gördükleri sınıflar ile erkek hemşirelerin mesleğe getireceği avantajlar karşılaştırıldığında, öğrencilerin sınıfları yükseldikçe uygulama alanlarını daha fazla tanımakta, hemşirelerle çalışma ortamını daha fazla paylaşmakta, bilgi ve becerileri daha fazla artmaktadır. Bununla birlikte hemşireliğin önemini, konumunu, toplum tarafından yeterince tanınmadığının farkına varmaktadırlar. Bu nedenle erkek hemşirelerin mesleğe katılımıyla mesleğin tanıtımının sağlanacağı ve böylece

toplumsal statünün artacağı düşünülmektedir. Ayrıca araştırma bulgularına göre öğretim elemanlarının %86.4'ünün erkek egemen bir toplumda yaşadığımızı belirtmesi bu bulguları da destekler niteliktedir.

Öğretim elemanlarının %65.9'u (29), öğrencilerin %72.4'ü (184), hemşirelik mesleğine erkek üye alınmasının mesleğe dezavantaj getirmeyeceğini belirtmişlerdir (Tablo 3). Savaşer ve arkadaşlarının yaptığı araştırma

bulgularında ise hemşirelerin, hemşirelik mesleğini kadına yakıştırmaması ve toplumun erkeklerin hemşireliğe katılımına tepki göstereceği düşüncelerinin ağırlık

kazanması araştırma bulguları ile farklılıklar göstermiştir (Savaşer ve ark 1997).

Tablo 3. Öğretim Elemanları ve Öğrencilerin Görüşlerine Göre Hemşirelik Mesleğine Erkek Üye Alınmasının Dezavantajları

Dezavantajlar	Öğretim Elemanları *				Öğrenciler **			
	Evet		Hayır		Evet		Hayır	
	n	%	n	%	n	%	n	%
Dezavantajı olmaz	29	65.9	15	34.1	184	72.4	70	27.6
Kadınların ilerlemesi engellenebilir	8	18.2	36	81.8	23	9.1	231	90.9
Hemşirelik bakımını Uygulamazlar	2	4.5	42	95.5	10	3.9	244	96.1
İletişim güçlüğü yaşayabilirler	5	11.4	39	88.6	51	20.1	203	79.9

*Öğretim elemanları (n=44)

**Öğrenciler (n=254)

Araştırma görevlileri ve öğretim üyelerinin ise hemşirelik mesleğine erkek üye alınmasının, öğretim görevlilerine göre dezavantajı olmayacağını belirtmesi ($X^2:10.000$, $p:0.007$) ileri derecede anlamlı bulunmuştur. Ayrıca öğretim görevlilerinin erkek hemşirelerin mesleğe katılımının kadınların meslekte ilerlemesini engelleyeceği düşüncesinin dezavantaj olarak görmesi ($X^2 :7.360$, $p:0.025$) ve 4. sınıf öğrencilerinin de bu düşünceye katılımı ileri derecede anlamlı bulunmuştur ($X^2:17.585$, $p:0.001$). Savaşer ve arkadaşlarının çalışmasında da hemşireliğin gelişiminin erkeklere mal edilmesi düşüncesi araştırma bulgularını destekler niteliktedir (Savaşer ve ark 1997).

Öğretim elemanlarının ve öğrencilerin erkek hemşirelerin çalışacağı servislerle ilgili düşüncelerine bakıldığında, öğretim elemanlarının %70.5'i erkek üyelerin çalışacağı servislerde/ünitelerde ayırım yapılmaması gerektiği vurgulamasına rağmen, %22.7'si üroloji, %22.7'si ortopedi ve

%20.5'i yoğun bakım ünitelerinde erkek üyelerin çalışmasını yararlı görmüşlerdir. Öğrenciler ise, erkek üyelerin %92'sinin acil, %88.6'sının cerrahi bölümlerinde çalışmasını istemiş, %44.5 ile kadın-doğum ve %35.4 ile de çocuk servisinde çalışmalarını istememiştir. Bu bulgular Arıkan ve arkadaşlarının çalışmasında öğrencilerin yaklaşık yarısının kadın-doğum servislerinde erkek hemşirelerin çalışmasını istememesi ve Savaşer ve arkadaşlarının çalışmasında hemşirelerin yaklaşık üçte birinden fazlasının ortopedi ve genel cerrahi servislerinde çalışabileceği ifadesi ile benzerlik göstermektedir (Arıkan ve ark. 2002, Savaşer ve ark 1997). Eriş ve arkadaşlarının ebe ve hemşirelere yaptığı çalışmada da acil, ortopedi, üroloji servislerinde erkek üyelerin çalışmasını istedikleri saptanmıştır (Eriş ve ark. 2001). Bu durum erkek üyelerin, daha çok fiziksel güç gerektiren ve erkek hastaların yoğunlukta olduğu servislerde çalışabilecekleri düşüncesini vurgularken kadın-doğum ve çocuk servislerinde çalışmalarının yararlı olmayacağını düşündürmüştür.

Tüm bunlara rağmen öğretim elemanlarının çoğunluğunun erkek hemşirelerin tüm servislerde çalışabileceğini belirtmesi diğer sağlık disiplinlerinde olduğu gibi hemşirelik mesleğinin de her iki cins tarafından yapılabileceğini göster-

miştir. Oktay ve arkadaşlarının hemşirelik yüksekokulu mezunu hemşirelerle ilgili araştırmasında erkek üyelerin tüm hemşirelik alanlarında çalışabileceğini belirtmesi bu bulguları destekler niteliktedir (Oktay ve ark. 1982).

Tablo 4. Öğrencilerin Hemşirelik Mesleğine Katılacak Erkek Üyelerin İsimlendirilmesi

Erkek Üyeleri İsimlendirme	n	%
Hemşire	132	52.8
Hemşir	57	22.4
Sağlık memuru	12	4.7
Erkek hemşire	10	3.9
Sağlık personeli	1	0.4
Cevapsız	40	15.7
Toplam	254	100

Öğrencilerin %52'si (132) hemşirelik mesleğine katılacak erkek üyelerin "Hemşire" olarak isimlendirilmesini istemiştir (Tablo 4). Oysa Amerika Louisiana Hastane'si Hemşirelik Direktörü ve Erkek Amerikan Hemşireler Meclisinin Sekreteri olan Heber, erkeklerin çoğunun "Nurse" ismi nedeniyle yalnızca bu mesleği seçmediğini belirtmiştir. Aynı hastanede çalışan Dr. Heasley'de halen %5.7 gibi küçük bir gruptan oluşan erkek hemşirelerin isim nedeniyle sayılarının artmadığını belirtmiştir. Her ikiside meslek adının universal bir isimle değiştirilmesi gerektiğini savunmaktadırlar. Bunun için önerileri ise "MEDICS"tir. Bu isimle her iki cins meslek üyesinde aynı başlık altında toplayacaklarını düşünmektedirler (Marysville 2002).

SONUÇ VE ÖNERİLER

Sonuç olarak, öğretim elemanları ve öğrencilerin çoğunluğu hemşirelik mesleğine erkek üyelerin alınmasını istemiştir. Bununla birlikte erkek üyelerin mesleğe katılımının mesleğe dezavantaj getirmeyeceği, mesleğin toplumsal statüsünü artıracak ve fiziksel güç gerektiren işlerde yardımcı olacaklarını belirtmişlerdir. Ayrıca öğrencilerin sınıfları ilerledikçe erkek

üyelerin mesleğe katılımını daha fazla istedikleri saptanmıştır.

Öğretim elemanları arasında en çok öğretim görevlileri mesleğe erkek üye katılımının kadınların meslekte ilerlemesini engelleyeceği düşüncesindedir.

Öğretim elemanlarının çoğunluğu erkek üyelerin mesleğe katıldığında çalışacakları servis/ünitelerde ayırım yapmazken, öğrencilerin ise büyük bir çoğunluğu erkek üyelerin çalışacağı servisleri ayırmıştır. Bu servisler/üniteler genellikle fiziksel güç gerektiren ve erkek hastaların yoğunluk gösterdiği acil, cerrahi servisleridir.

Öğrencilerin yarısından fazlası mesleğe katılacak erkek üyelerin "**HEMŞİRE**" olarak adlandırılmasını istemişlerdir.

Araştırma sonuçları doğrultusunda,

- Yeni düzenlenen hemşirelik yasasının yürürlüğe konması ile erkeklere hemşirelik meseleğini daha fazla tercih edebilme fırsatı sağlanacaktır.
- Hemşirelik yüksekokullarına daha fazla erkek üye çekebilmek için topluma ve özellikle orta öğrenim veren okullarda, kitle iletişim

araçlarında, hemşirelik mesleğinin tanıtımının yapılması sağlanmalıdır.

- Öğretim elemanları ve öğrenciler arasında hemşireliğin geleceği ve erkek üyelerin mesleğe getireceği avantajlar hakkında toplantılar düzenlenmelidir. Böylece öğretim elemanlarını, meslek üyelerini ve

öğrencileri rahatsız eden düşünceler tartışılmış ve azaltılmış olacaktır.

- Hemşirelik mesleğine erkek üyelerin katılımıyla hemşirelik mesleğinin yeniden isimlendirilmesi konusunda çalışmaların yapılması yararlı olacaktır.

KAYNAKLAR

Arıkan D, Karaman Z, Yağcı G (2000). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin eğitiminde ve mesleki alandaki hemşire adaylara bakış açısı, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 3, 1, 36-43.

Bayık A, Durmuş H, Uysal A (1999). Lise son sınıf kız öğrencilerin hemşirelik mesleğini seçme ve bu mesleğe ilişkin görüşlerinin incelenmesi, Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Kongre Kitabı, Erzurum.

Coşkun A, Karanisoğlu H, Tekin N, Hatun N (1991). Üniversite öğrencilerinin hemşirelik mesleğini algılayış biçimleri, III. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, İstanbul.

Erdemir F (1998). Hemşirenin rol ve işlevleri ve hemşirelik eğitiminin felsefesi, Cumhuriyet Üniversitesi Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi, 2,1, 59-63.

Eriş N, Ağırbaş K, Şenses M ve ark. (2001). Kocaeli merkez ve gölcük ilçelerinde koruyucu ve tedavi edici sağlık hizmetlerinde çalışan ebe ve hemşirelerin sağlık memurluğu mesleğinin erkek üyelerine ilişkin düşünceleri, Modern Hastane Yönetimi Dergisi, 5,1.

Fadiloğlu Ç, Yılmaz D, Esen A, Karadakovan A (1986). E. Ü. Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin eğitim sorunları ve mesleksel beklentilerinin saptanması. I. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, İstanbul.

Karakovan A (1996). E.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu öğrencilerinin mesleğin toplumdaki statüsü ve hemşireliğe erkek

öğrenci alınmasına ilişkin görüşleri, III. Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu Kitabı, İ.Ü. Basımevi Film Merkezi, İstanbul.

Khorsid L K, Eşer İ, Demir Ü ve ark. (1992). Lise son sınıf kız öğrencilerinin hemşirelik mesleğini tercih etme durumlarının incelenmesi, II. Ulusal Hemşire Kongresi Kitabı, Esnaf Ofset, Sivas.

Kömürcü N, Erdoğan N, Eti F ve ark. (1998). M.Ü. Meslek Yüksekokulu Hemşirelik Bölümü ilk öğrencilerinin mesleği isteyerek seçip seçmeme durumları ile mezun olabilmeleri arasındaki ilişki, II. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyum Kitabı, İstanbul.

Oktay S, Yazar J, Önsel S ve ark. (1982). İ.Ü. İstanbul Tıp Fakültesi Florence Nightingale Hemşirelik Yüksekokulu mezunlarının konumu, sorunları, beklenti ve önerilerine ilişkin bir çalışma, Hemşirelik Bülteni, 1, 2, 17-26

Oktay S., Gürel J. (1986). Hemşirelik okullarına erkek öğrenci alınmasının hemşirelik uygulamaları için önemi ve gereği, I. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, Hilal Matbaacılık, İstanbul.

Özcan A, Özgür H (1990). Hemşirelerin mesleki beklentilerini algıları, II. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, İstanbul.

Özel S, Bedir D, Özer Z (2000). Cinsiyet ve meslek ilişkisi, I. Uluslararası ve VIII. Ulusal Hemşirelik Kongresi Kitabı, Antalya.

Savaşer S, Yıldız S, Bahçecik N, Pek H (1997). Hemşirelerin mesleğe erkek üye alınmasına yönelik düşünceleri, III. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Sempozyumu, 170-177.

Marysville W.A. (2002). Why are there so few male nurses?, www. Medzilla.com